



LAIBACH

Ko se pojavi beseda “Volk”, postanem sumničav

Sezona v **Kinu Šiška** se nocoj in jutri začena hrupno, in sicer z nastopom Laibacha, ki se bo predstavil s projektom **Wir sind das Volk**, muzikalom, ki je nastal v režiji Anje Quickert po besedilih nemškega dramatika Heinerja Müllerja in je premiero doživel lani v Berlinu, tik pred izbruhom korone.

✎ Tanja Lesničar - Pučko

Stik med Heinerjem Müllerjem (1929–1995), dramatikom in izjemnim intelektualcem, dolgoletnim direktorjem Berliner Ensembla, nekdanjega Brechtovega teatra, ki je lucidno analiziral razdvojenost Nemčije, in Laibachom ima svojo zgodovino.

Laibach je že leta 1984 poskrbel za glasbo v uprizoritvi Müllerjevega teksta *Kvartet*, ki ga je v Slovenskem mladinskem gledališču režiral Edward Miler, leto kasneje pa so se z dramatikom po naključju srečali v Berlinu. Ta je njihovo glasbo poznal in predlagal sodelovanje, do katerega žal ni prišlo; je pa Müller nekaj njihove glasbe uporabil v eni svojih predstav. Leta 2019 pa jih je Anja Quickert, vodja *Internationale Heiner Müller Gesellschaft*, povabila k sodelovanju v predstavi *Wir sind das*

Volk, ki temelji na besedilih Heinerja Müllerja. Premiera tega projekta je bila v berlinskem gledališču HAU (Hebbel am Ufer) februarja 2020.

Globalna regresija

Če kaj družijo zanimanja Laibacha in Müllerja, je to gotovo pojem narod, »Volk«, v vseh njegovih implikacijah. Laibach jih je ubesedil skozi parafraziranje Goebbelsove izjave, da ko sliši besedo kultura, seže po pištoli: »Ob krilatici *Wir sind das Volk* nam je pri srcu pravzaprav ledeno-toplo, in ko slišimo besedo 'Volk', hitro zagrabimo za orožje.« Dramatik je problematičnost pojma še posebej zaznal takoj po padcu berlinskega zidu: »Tako, ko se pojavi beseda 'Volk', postanem sumničav. To ni moj narod. Zelo dobro sem razumel, zakaj je Brecht vedno vztrajal pri besedi populacija oziroma ljudstvo namesto narod. Seveda pa je slogan 'Mi smo ljudstvo' neuporaben, sploh ne vžge.«

Jasno je torej, pojasnjuje režiserka Anja Quickert, da je »narod« v Evropi in v ZDA postal instrument nacionalističnega in rasističnega izključevanja. Glede Laibacha je režiserka za MMC RTV pojasnila, da je »retro-avantgardni umetniški pristop Laibacha, simbolno prilaščanje oblik izražanja totalitarnih ideologij, povezan z Dialogom z mrtvimi Heinerja Müllerja: nerešene travme preteklosti je mogoče premagati le s soočanjem s konflikti, ki so sprožili te travme. Še posebno v času, ko se 'narod' znova

hrani z domišljijo o skupnem, učinkovitem telesu. V nekakšni globalni regresiji tako desne kot tudi leve populiste vseh 'narodov' združuje fantazma etnične, kulturne ali verske homogenosti, ki je dvojno ogrožena: ogroža jo dobesedni 'tujec' odklonskega videza in navad ter od 'naroda' odtujene internacionalizirane 'elite'.

Matevž Kolenc, ki se podpisuje pod avtorsko glasbo predstave, se je sodelovanja leta 2019 lotil tako, da se je najprej poglobil v Müllerjevo literaturo, nato mu je režiserka poslala svoj izbor tekstov, iz katerega je naredil kompozicijo. »V Berlinu smo nato oblikovali kontekstualizacijo Müllerja znotraj Laibacha, dodali še godalni kvartet, ki ga vodi Matjaž Porovne, pa pianista Saša Vollmaierja, Cveta Kobala, dva tolkalista iz skupine The Stroj, vokale sta dodali nemški igralki in tako se je kompozicija sklenila. Začeli smo intenzivno vaditi in imeli prvo postavitev januarja lani v Trbovljah.«

Berlinska premiera je bila februarja 2020, sledili sta dve ponovitvi, nato pa je korona projekt zamrznila. Po letu in pol so ga zdaj znova obudili, v torek v Celovcu, nocoj in jutri pa končno tudi v Ljubljani. ×

Če kaj družijo zanimanja Laibacha in Heinerja Müllerja, je to gotovo pojem narod, “Volk”, v vseh njegovih implikacijah.



Laibach bo nocoj in jutri v **Kinu Šiška** nastopil z muzikalom *Wir sind das Volk*. 📷 Kaja Brezočnik